

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W ŁODZI
z dnia 6 czerwca 2017 r.
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jaksonek”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, ze zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jaksonek” zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych stanowisk zimoziół północnego oraz zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) potrzeba ochrony cennego fragmentu naturalnych lasów ze stanowiskiem zimoziół północnego;
- 2) położenie rezerwatu w całości na gruntach należących do Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Smardzewice;
- 3) naturalny charakter rezerwatu, niewielkie natężenie antropopresji i duża dynamika naturalnych procesów przyrodniczych zachodzących w jego ekosystemach;
- 4) występowanie rzadkich, chronionych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych, szczególnie świetlistych dąbrów oraz gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 5) położenie rezerwatu na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia oraz mapa stanowiąca załącznik nr 3.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska

Kazimierz Perek

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1936, z 2016 r. poz. 2249 i 2260, z 2017 r. poz. 132.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Zanikanie świetlistych dąbrów w wyniku sukcesji w kierunku grądu, zacielenia dna lasu oraz eutrofizacji gleby.	Przerzedzenie górnego piętra drzewostanu w płatach świetlistej dąbrowy, usunięcie leszczyny, wprowadzenie kontrolowanego wypasu zwierząt oraz eksperymentalnego usuwania części ściółki.
2.	Zacienienie stanowiska zimoziołu północnego w wyniku rozwoju drzewostanu i podszytu.	Ograniczenie nalotu drzew i krzewów zacieleniających stanowisko poprzez wycinkę części z nich.
3.	Możliwość wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń zewnętrznych lub wewnętrznych.	Kontrola rezerwatu przez sprawującego nadzór i zarządcę terenu, nie rzadziej niż raz na 4 lata, w celu identyfikacji zagrożeń i ewentualnego podjęcia kroków zaradczych.

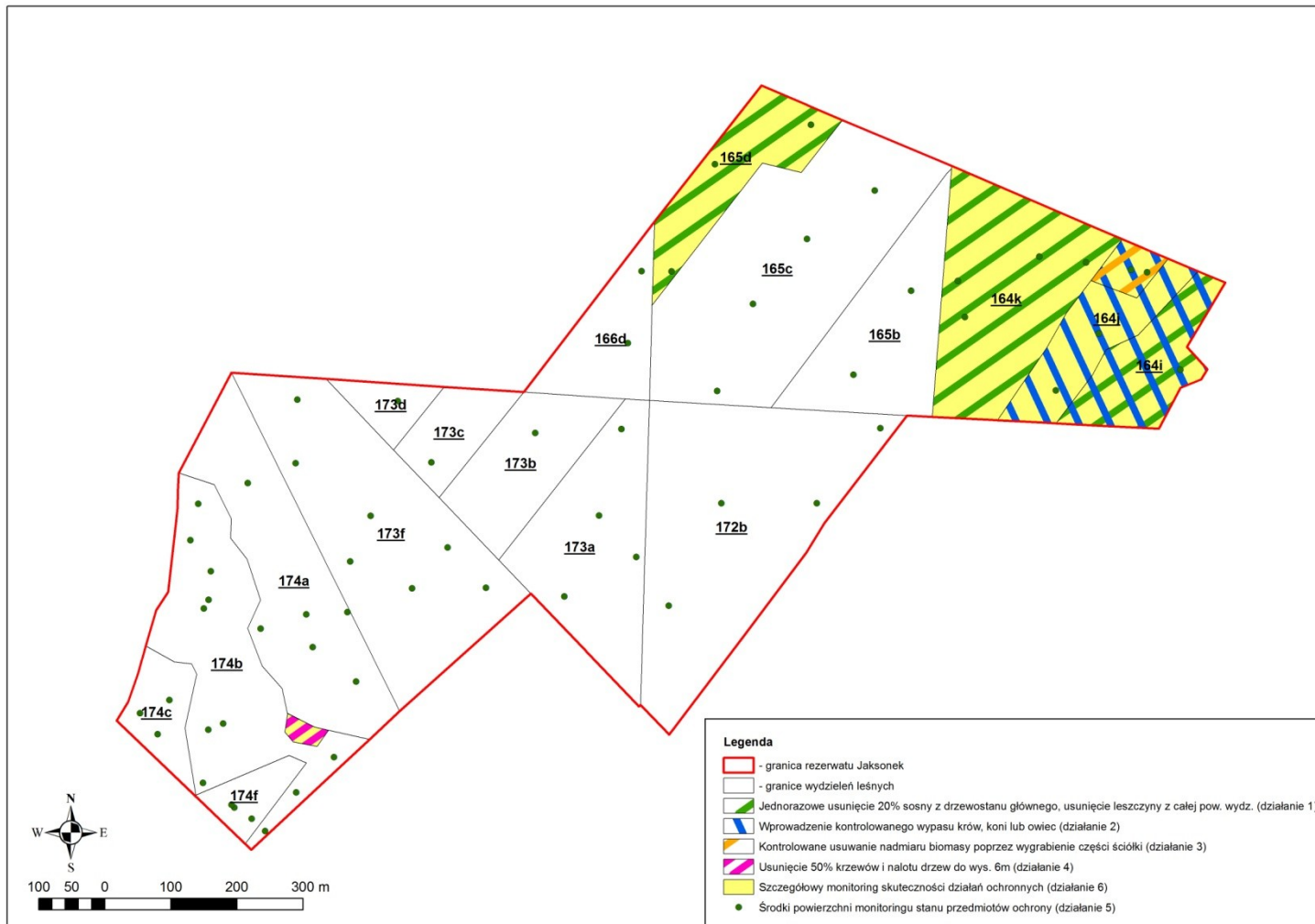
Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ²
1.	Poprawa warunków świetlnych dna lasu świetlistej dąbrowy poprzez rozrzedzenie warstw drzewostanu i podszytu.	Jednorazowe usunięcie około 20% sosny w wieku 122 lat poprzez wycinkę. Jednorazowe usunięcie leszczyny poprzez wycinkę (w wydz. 164 i, k) oraz karczowanie wraz z szyją korzeniową (w wydz. 165d). Usunięcie pozyskanej biomasy poza powierzchnię rezerwatu. Realizacja w 1 - 2 roku obowiązywania planu ochrony, karczowanie w miesiącach X-XI, wycinki w miesiącach XII-II, zrywka sosny przy zamarznętej glebie.	Wydz. 164 i, k, 165 d obrębu Błogie pow. wskazana w zał. 3.
2.	Odtworzenie warunków sprzyjających utrzymaniu siedliska świetlistej dąbrowy poprzez kontrolowany wypas zwierząt.	Wprowadzenie wypasu koni, krów lub owiec w natężeniu 2DJP/ha przez okres 1 miesiąca (wówczas VI – VII), w ciągu 2 kolejnych pierwszych lat każdej pięciolatki obowiązywania planu.	Wydz. 164i, j obrębu Błogie, pow. wskazana w zał. 3.
3.	Eksperymentalne ograniczanie trofii siedliska świetlistej dąbrowy poprzez usuwanie części ściółki.	Usuwanie nadmiaru biomasy z wyznaczonej powierzchni 1 ha, poprzez wygrabienie i usunięcie poza obszar rezerwatu części ściółki w ilości 40 m ³ /rok – raz na 5 lat, w okresie XI – III, rozpoczynając od 1 - 2 roku obowiązywania planu ochrony.	Wydz. 164 j obrębu Błogie, pow. wskazana w zał. 3.
4.	Poprawa warunków świetlnych na stanowisku, zimoziółu północnego poprzez rozrzedzenie drzewostanu i podszytu.	Jednorazowe usunięcie, w pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu, 50% krzewów i podrostu drzew na stanowisku zimoziółu północnego, realizacja w okresie XII – II, powierzchnia zabiegu 0,05 ha.	Wydz. 174 b, obrębu Błogie, pow. wskazana w zał. 3.
5.	Monitoring stanu ekosystemów rezerwatu poprzez	Ocena w 10 roku obowiązywania planu na 61 powierzchniach kołowych, obejmująca wykonanie w obrębie	Cały obszar rezerwatu, pow. wokół punktów

² Wg Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Smardzewice na lata 2007 - 2016

	ocenę dynamiki szaty roślinnej oraz zasobów rozkładającego się drewna.	każdej powierzchni standardowego zdjęcia fitosocjologicznego, oceny objętości rozkładającego się drewna oraz pokrycia nalotu i podrostów drzew.	wskazanych w zał. 3.
6.	Szczegółowy monitoring skuteczności działań opisanych w punkcie 1 – 4.	Na powierzchniach objętych zadaniem 1, 2, 3 co 5 lat, w ostatnim roku każdej pięcioletki, ocena skuteczności działań poprzez wykonanie 15 zdjęć fitosocjologicznych w okresie między 15 czerwca a 15 lipca, i oraz ich analizę pod kątem występowania i liczebności gatunków charakterystycznych i wyróżniających siedliska świetlistej dąbrowy. Pierwszą ocenę należy wykonać w 1 - 2 roku obowiązywania planu, przed przystąpieniem do realizacji działań, kolejne co 5 lat. Lokalizację zdjęć należy zastabilizować w terenie. Na powierzchni objętej działaniem nr 4 ocena w miesiącach VII – VIII wielkości powierzchni (w m²), zajmowanej przez płat zimoziółu oraz procentowego pokrycia powierzchni przez gatunek w obrębie płata, pierwszą ocenę należy wykonać przed przystąpieniem do realizacji działań, kolejne co 5 lat.	Powierzchnie objęte działaniami opisanymi w punktach 1 – 4 w wydz. 164 i, j, k, 165 d oraz 174 b obrębu Błogie, wskazane na mapie w zał. 3.

Mapa lokalizacji działań ochronnych

Uzasadnienie

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jaksonek” jest dokumentem określającym sposoby ochrony w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych chronionego w rezerwacie fragmentu naturalnych lasów grądowych, borów i świetlistych dąbrów ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, w tym zimozioła północnego. Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu i jego ochrony plan ochrony zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, ze zm.) sporządza się na okres 20 lat. Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie w art. 20 ww. ustawy. Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jaksonek” został zaopiniowany pozytywnie przez Nadleśnictwo Smardzewice pismem z dnia 3 marca 2017 r., znak ZS.7212.4.2017, zaopiniowany pozytywnie/negatywnie/ przez Radę Gminy Aleksandrów Uchwałą Nr ..., z dnia ..., zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Łodzi uchwałą Nr 1/2017, z dnia 21 marca 2017 r. Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jaksonek” został uzgodniony przez Wojewodę Łódzkiego pismem znak ..., z dnia ...

Obwieszczeniem z dnia ..., znak ..., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwość składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, ze zm.), art. 3 ust. 1 pkt. 11, art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.) i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz.U. Nr 94, poz. 794) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23). Zgłoszono następujące uwagi/Nie zgłoszono uwag w związku z udziałem społeczeństwa.

W wyniku szczegółowej analizy zgromadzonych materiałów dokumentacyjnych całość obszaru rezerwatu objęto ochroną czynną umożliwiającą w planowanie i realizację działań ochronnych. Na okres obowiązywania planu ochrony zaplanowano zabiegi ochronne skoncentrowane w miejscach zidentyfikowanych zagrożeń dla przedmiotów ochrony. Dla ochrony stanowiska zimoziołu północnego, zacienianego przez rozwijające się drzewa i krzewy, zaplanowano wycięcie ich części. Dla przywrócenia warunków występowania zanikającego na terenie rezerwatu cennego typu lasów - świetlistych dąbrów, zaproponowano przeredzenie drzewostanu poprzez wycięcie części sosen oraz usunięcie leszczyny, a następnie eksperymentalne wprowadzenie wypasu zwierząt, utrzymującego warunki sprzyjające siedlisku. Na niewielkiej powierzchni, w celu ograniczenia eutrofizacji podłoża, nie sprzyjającej utrzymaniu gatunków roślin charakterystycznych dla świetlistych dąbrów, zaproponowano eksperymentalne działanie ochronne polegające na usuwaniu ściółki.

Na pozostałym obszarze nie zaplanowano zabiegów ochronnych, jako sposób ochrony w okresie obowiązywania planu, wskazując umożliwienie przebiegu bez ingerencji naturalnych procesów przyrodniczych.

Z uwagi na potrzebę monitorowania zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, stanu ochrony oraz skuteczności zabiegów ochronnych wskazano sposoby i określono zakres monitoringu. Wskazano potrzebę kontroli rezerwatu przez sprawującego nadzór tj. Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Łodzi i zarządcę terenu, nie rzadziej niż raz na 4 lata oraz wykonania ekspertyzy oceniającej skuteczność ochrony w 10 roku realizacji planu, a także, ze względu na konieczność wypracowania najskuteczniejszych metod ochrony, prowadzenia szczegółowego monitoringu skutków działań ochronnych na powierzchniach poddanych zabiegom ochronnym z częstotliwością co 5 lat.

Ze względu na uwarunkowanie przyrodnicze rezerwatu nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, jak również nie wskazano obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa. Udostępnianie rezerwatu w celu badań naukowych należy rozpatrywać na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje nadzór nad ich rodzajem i metodyką.

Koszty działań z zakresu ochrony czynnej, oszacowane w roku 2016, oceniono na około 96 tys. zł. Zostaną one częściowo zrównoważone przez dochód uzyskany ze sprzedaży pozyskanego w ramach zabiegu usuwania sosny surowca drzewnego. Koszty monitoringu, oceniono na około 22 tys. zł, w tym koszty szczegółowej oceny skuteczności działań ochronnych na około 16 tys. zł.

Nie wprowadzono dodatkowych ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mniszków, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.